

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

Američani razbili 49 japonskih letal

Sedem japonskih ladij poškodovanih na obeh koncih bojne linije na Pacifiku. Avstralske čete napadle japonske postojanke na Novi Gvineji. Rusi ogražajo levo krilo nemške armade na stalingrajski fronti. Uspešne sovjetske operacije na ozemlju ob Črnem morju

Washington, D. C., 29. sept.—Ameriški letalci so udarili na obeh koncih japonske linije na Pacifiku v zadnjih petih dneh, razbili 49 japonskih letal, poškodovali sedem sovražnih ladij in ubili ter ranili najmanj 150 japonskih vojakov na Solomonskih in Aleutskih otokih, poročajo ameriški department. Letala mornarice, armade in pomorščaki so uničili 42 japonskih letal in poškodovali štiri ladje, med temi dve križarki, v bitkah, sami pa niso utrpeli nobene izgube.

Ameriški bombniki in lovski letala so bombardirala otok Kiska v Aleutski otoški grupi, ki so ga zasedli Japonci, s pomočjo kanadskih letalcev. Dve sovražni podmornici in ena zalagalna ladja so bile poškodovane in sedem bojnih letal uničenih v akciji.

Sydney, Avstralija, 29. sept.—Avstralske čete so s podporo ameriških vojaških enot napadle japonske pozicije na južni strani gorovja Owen Stanley, Nova Gvineja. Vest iz glavnega stana generala Douglasa MacArthurja pravi, da so operacije proti Japoncem uspešne. Napad avstralskih čet na pozicije sovražnika je podprla bojna letala.

Moskva, 28. sept.—Rusi so poročali, da so v več poslopih v sektorju Stalingrada in po celotni dolgi prodirati proti levega krila nacistične armade, ki je koncentrirana na severozapadni strani reke Volge, se glasi uradni komunikacije. Srdita bitka za pomen tega mesta traja že 34 dni.

Komunike dostavljajo, da so v te bitke v teku v drugem sektorju mesta, kamor so prej udrili Nemci. Hudi boji se vrše za vsa ložišča v tem sektorju. Čez štiri tisoč nemških vojakov je padlo v bitkah z Rusi na bojiščih v Stalingradu in okolici.

Poročilo pravi, da je središče bitke na severozapadni strani Stalingrada, kjer so Nemci izgubili 2500 vojakov. Rusi so v tej bitki razbili tudi osemnajst nemških tankov.

Iz drugih krajev dolge fronte, ki se vleče od Moskve do Leningrada in dalje v Kavkaz, prihajajo poročila o uspešnih ruskih operacijah. Na južnovzhodni strani Novorosijska, mornarične baze ob Črnem morju, katero so Nemci zasedli, so sovjetske čete okupirale več hribov in vasi ter pobile 1200 Nemcev v enem danu.

Severno od Voroneža, okrog 300 milj severozapadno od Stalingrada, so Rusi zdrobili nacistično vojaško posadko. Komunikacije pravi, da je bilo 1673 nemških vojakov ubitih na tej fronti. Na severozapadni fronti med Moskvjo in Leningradom, sovjetske čete nadaljujejo s čiščenjem sovražnika. Nemci so izgubili 21 tankov in oklopnih avtomobilov v bitkah z Rusi na tej fronti. Edini umik, ki ga Moskva priznava, je bil izvršen v nekem sektorju fronte pri Moždoku. Rusi so se morali umakniti iz neke vasi pod pritiskom močnejše sovražne sile.

Berlin, 28. sept.—Uradni komunikacije zvišnega poveljstva se glasi: "V severozapadnem delu Kavkaza in na ozemlju ob reki Terek je bil sovražnik poginjal v utrjenih pozicijah kljub trdovratnemu odporu. Dva ruska bataljona sta bila zdrobljena in več vojakov ujetih. Naši letalci so izvršili uspešne napade na Toppo in Chosto, pristanišči na Črnem morju."

Bombni napadi na balkanska mesta!

Ameriška letala v akciji

Istanbul, Turčija, 28. sept.—V Ameriki izdelana letala tipa B-24, ki vsako nosi do štiri tone bomb, bombardirajo glavna mesta balkanskih držav, satelitov osišča, ki so v vojni z Ameriko. Te države so Hrvaška, Ogrska, Rumunija in Bolgarija.

Zavezniške avtoritete v Turčiji niso razkrile narodnosti letalcev, ki bombardirajo glavna mesta omenjenih držav, toda domneva se, da so Američani. Ameriški letalci so metali bombe na rumunska oljna polja v zadnjem juniju. Nekateri so se morali spustiti na tla v Turčiji pri povratku v svoja tajna oporišča.

Poročila iz zanesljivih virov omenjajo premikanje osiščnega vojaštva in vojnega materiala preko balkanskih držav proti Afriki in Rusiji. To pojasnjuje važnost bombardiranja balkanskih tarré po ameriških bombnikih. V prvih dneh avgusta so vlaki, natrpani z nemškimi in italijanskimi četami, vozili skozi Jugoslavijo. Osišče je v tem mesecu poslalo skozi Beograd 50.000 tovornih avtov, 400 težkih topov in 89 vlakov z vojnim materialom proti jugu.

Da je bilo izvršenih več bombnih napadov na balkanska mesta v zadnjih tednih kot so poročali iz Moskve in Londona, ni nobena tajnost. Ruski letalci so bombardirali Budimpešto 9. septembra in isti dan so letala, katerih identiteta ni bila ugotovljena, metali bombe na Zagreb, hrvaško prestolnico. Agentura Reuters poroča po vesteh iz Berlina o ruskih letalskih napadih na Bratislavo, Zilino, Trnovo, Teplice in druga slovaška mesta.

Rumunska oljna polja pri Ploestiju so bila tarča bomb 14. septembra. Istočasno so bili izvršeni napadi iz zraka na Sofijo in druga bolgarska mesta. Radiopostaje v državah pod kontrolo osišča so bile tiho v teku napadov.

Kairo, Egipt, 28. sept.—Južnoafriški letalci so bombardirali osiščna letališča pri Sidi Hanlešu, 205 milj zapadno od Aleksandrije. Bombe so povzročile ogromno škodo. Angleški letalci so istočasno metali bombe na Tobruk, libijsko luko ob Sredozemskem morju, ki so porušile več militarnih naprav in zacetile velike požare.

Goering kupil palačo na Švedskem

London, 28. sept.—Državni maršal Herman Goering je kupil palačo v Appelviken, predmestju Stockholma, po poročilu, ki ga je objavil Hugh Carleton Green, reporter lista Daily Telegraph, po povratku v London iz švedskega glavnega mesta. Green je dejal, da tudi drugi voditelji nacističev kupujejo posestva na Švedskem.

Laboriti se zavzeli za rudarje

London, 28. sept.—Laboriti in konservativci so izjavili, da bodo zahtevali, ko se parlament spet sestane v svojem zasedanju, naj vlada takoj odpokliče mlade rudarje iz armade in jih pošlje nazaj v premogovnike. Njihov argument je, da je to potrebno kot posledica pomanjkanja premoga. Okrog 35.000 mladih rudarjev naj bi se vrnilo na delo v premogovnike.

WILLKIE PRIPOROČA USTANOVITEV DRUGE FRONTE

Rusija se zanaša na ameriško pomoč

POSVETOVANJA S KITAJSKIMI VODITELJI

Moskva, 28. sept.—Wendell L. Willkie je pred odhodom iz Moskve dejal, da je popolnoma uverjen, da bi Amerika najbolj pomagala Rusiji z ustanovitvijo druge fronte. Ta mora biti takoj ustanovljena, ne šele prihodnje poletje, ko bo morda prepozno. Velika Britanija naj bi istočasno uprizarjala masne napade na nemška mesta in industrijska središča ter s tem pomagala Rusiji, ki je izgubila okrog pet milijonov vojakov v tej vojni.

"Rusko ljudstvo se obrača do Amerike v pričakovanju pomoči," je dejal Willkie v razgovoru z reporterji. "Ako je Rusija naša fronta in fronta Velike Britanije, kar v resnici je, sleherni Nemec, ki pade pred Stalingradom je eden manj za ubijanje naših vojakov v drugih sektorjih svetovne fronte. V Rusiji se človek zaveda pomena fruze, 'da je to ljudska vojna'. Rusi niso se odločili za zlom Hitlerizma. Kar je storil in kar ga še čaka, mora navdušiti slehernega Američana."

Willkie je omenil, da je Rusija izgubila poleg pet milijonov vojakov tudi pokrajino, v kateri živi 60.000.000 ljudi, tretjina njenih prebivalcev. Bogastvo, ki ga predstavljajo te pokrajine, je v rokah sovražnika. Kljub tem izgubam in potežkočam, pred katerimi stoji, se Rusija ne bo podala. Rusko ljudstvo si je izbralo zmago ali smrt; toda ono govori le o zmagi.

Na banketu, katerega je Stalin priredil v počast Willkieju v Kremlinu, so bile izrečene zdravice predsedniku Rooseveltu in premierju Churchillu. Banketa so se udeležili poslanik Amerike in ruski ter ameriški politični in vojaški voditelji. Potem je Willkie odletel z letalom v

Domače vesti

Nov grob na zapadu

Diamondville, Wyo. — Dne 24. septembra je tukaj umrl po dolgi bolezni John Razpet, star 65 let in rojen v Lazih na Gorenjskem. V Ameriki je bil okrog 30 let in tukaj ne zapuška sorodnikov. Zadnjih deset let je stanoval pri družini Turk. Bil je član društva 267 SNPJ.

Vesti iz Minnesote

Duluth, Minn. — Na Elyju je zadnje dni umrla stara naseljenka in dolgoletna vdova Mary Sprajcar, doma od Ljubljane. Njen pokojni mož je bil krojač in družina je prej bivala v Towerju. Zapuška dva sinova — obo sta v službi Strica Sama v Grenlandiji — in več hčera. — Iz Californije je prišla vest, da je tamkaj umrla Mary Buh, vdova po tretjem uredniku Amerikanskega Slovenca, ko je ta list še izhajal v Towerju, Minn.

Aretacije Američanov v Franciji

Aretiranci odvedeni v zverinjak

Vichy, Francija, 28. sept.—Francoska policija je aretirala več sto ameriških državljanov v okupiranih pokrajinah in jih izročila nemškim oblastem, se glasi vest iz Pariza. Mnogo Američanov se nahaja v kletkah, v katerih so bivali prej opice.

Ameriško poslanstvo v Vichyju je pozvalo francoski zunanji urad, naj odredi preiskavo aretacij ameriških državljanov. Poleg drugih so bili aretirani v policijskih navalih Charles Sedaux in njegova žena in Elizabetha Sperry iz Stocktona, Cal.

Poročila pravijo, da je bila večina Američanov aretirana v Parizu in okolici in da je internacija le začasna. Nacistične avtoritete so zaslišale več aretirancev in nekatere potem izpustile. Najmanj 250 ameriških državljanov je bilo aretiranih samo v Parizu.

Kujbišev in od tam v Čungking, kjer bo imel važna posvetovanja z generalom Kaišekom in drugimi kitajskimi voditelji.

Dokument fašističnega barbarstva v Primorju

Dva unijska uradnika napadena

Clan rudarske unije aretiran

Springfield, Ill., 28. sept.—Dva uradnika Kongresa industrijskih organizacij sta bila napadena in pretepena v dvigalu v poslopiju rudarske unije UMWA. To sta Fullerton Fulton, direktor unije CIO v Illinoisu, in Albert E. Glenn, reprezentant CIO. Napad je bil izvršen tik pred volitvami v zvezi z jurisdikcijskim sporom.

Napada sta bila obdolžena Charles Bohanon in Merle Baumgartner, člana rudarske unije. Slednji je bil aretiran in pozneje izpuščen proti poročitvu \$7000. Policiji, ki ga je aretirala, je povedal, da je delal v premogovniku v času, ko je bil izvršen napad na uradnika CIO in da se ni udeležil seje, ki se je vršila v poslopiju rudarske unije. Policija ni mogla najti Bohanona.

Volitve so bile odredene z namenom, da delavci, uposleni pri Armbruster Tent & Awning Co., odločijo, ali naj jih unija CIO ali rudarska unija UMWA reprezentira pri kolektivnih pogajanjih. Rudarska unija, katere predsednik je John L. Lewis, je že dolgo v konfliktu z vodstvom CIO. Pri volitvah je zmagała unija CIO.

Policiji so našli Fultona in Glenna v nezvesti v kleti poslopija rudarske unije. Dva druga uradnika unije CIO—Louis Haynie in John Hindmarsh—sta povedala policajem podrobnosti o napadu. Fulton in Glenn sta bila odvedena v urad nekega zdravnika, ki jima je obvezal rane na glavi, katere sta dobila v napadu.

Urad UMWA je izjavil, da ne ve ničesar o napadu, da so vsi uradniki zapustili urad in da se bodo danes vrnil. Konflikt med rudarsko unijo in CIO je nastal, ko je prva prenehala s plačevanjem članarine v blagajno CIO.

Apel za obnovo pogajanj med Anglijo in Indijo

New York, 28. sept.—Grupa prominentnih Američanov je apelirala na predsednika Roosevelta in kitajskega generala Kaišeka, naj pritani na Veliko Britanijo in voditelje Vseindijskega kongresa za obnovo pogajanj, da Indija dobi neodvisnost. Apel so med drugimi podpisali Louis Bromfield, Clare Boothe Luce, William L. Shirer, Alfred M. Landon, Stuart Chase, dr. Frank Kingdon, profesor George S. Counts, John Guenther, škof Francis J. McConnell, Herbert B. Swope in dr. M. E. Wooley.

Železniška nesreča v Marylandu

Dickerson, Md.—Petnajst oseb je bilo ubitih in 14 ranjenih 24. t. m., ko sta dva vlaka železnice Baltimore & Ohio trčila skupaj in se zaletela v tovorni vlak, ki je vozil proti Cumberlandu. Koliziji je sledil ogenj in par vagonov se je iztirilo.

Francosko poštno letalo se razbilo

Vichy, Francija, 28. sept.—Sem je dospelo poročilo, da je 25 oseb zgorelo, ko je veliko poštno letalo padlo v plamenih na tla kmalu po dvigu z letališča pri Alžiru, francoski Maroko. Člani posadke in potniki so bili Francozi in Afričani.

Nedolžne ljudi v Jelenju so izšrebeli za ustrelitev

ITALIJANI SE PIPRAVLJAJO NA IZGUBO TRSTA

Jugoslovanski informacijski center v New Yorku poroča:

Prejeli smo izvirno besedilo (v italijanski razglaš Teste, prefekta italijanske province Carnara (Reka), v katerem italijanski dostojanstvenik z navidno odkritosrčnostjo v imenu zakona (!) zapove porušiti vas Jelenje in poklati 20 nedolžnih ljudi. Visoki predstavniki fašističnega barbarstva govori v eni sapi o zakonu in pravici in o usmrtni 20 oseb, katerih nedolžnost sam priznava.

Prinajam prevod tega neverjetnega dokumenta, katerega izvirno besedilo je vsakomur na razpolago.

"Prefekt province Carnara. Na osnovi pooblaščenja, katero mu daje zakon ... na ozemlju, katera upravlja, oznanjam:

Nekateri člani rodbin iz Jelenja so v zadnjem času zapustili svoje domove ter odšli v gosdove, da se pridružitjo upornikom in z njimi izvršujejo posel bahditov, tatov in teroristov, da ubijajo in ropajo osamljena vojak in delavce v anektiranih krajih.

Obveščamo meščanstvo priklapljenega ozemlja, da so bili člani zgoraj omenjenih rodbin na podlagi današnje odredbe internirani, da so bile njihove hiše zrušene z zemljo, da je bilo njihovo imetje zaplenjeno in 20 Z IZREBANJEM DOLOČENIH ČLANOV teh rodbin USTRELJENIH, v znak maščevanja za zločina dejanja upornikov, ki motijo javni mir in delo prebivalstva teh osemelj.

Ako bi člani navedenih rodbin, ki so se podali v gosdove, nadaljevali svoje banditsko in roparsko delovanje, bo MAŠČEVANO NI POSTOPEK NEIZPROSNO NADALJEVAN.

Prefekt Testa."

Ta uradno objavljeni dokument potrjuje — z mnogimi drugimi — vesti o masnem streljanju nedolžnih ljudi, ki so ostali v svojih vases in domovih, do čim so nekateri člani sbežali pred laško strahovladjo v gosdove. Italijani torej streljajo ljudi, katere določajo s srečkanjem in uradno izjavljajo, da bodo ta "pravni" postopek nadaljevali. Znano nam je bilo, da se že precej časa tako ravna v prebivalstvom v Sloveniji in v Dalmaciji. Dokument, ki ga danes navajamo, je prvi uradni in službeni dokaz, katerega smo dobili v roke.

Po vesteh, ki smo jih prejeli v zadnjih dneh iz Primorja, je bilo ustrelenih letos v okolici Sušaka in Reke (izven Gorskega Kotorja) preko 70 oseb. V mesecu juniju je bilo ustrelenih 34 oseb (20 v Jelenju, 12 v Kastavu in v 2 v Hreljinu). Veliko število hiš je bilo porušenih in zažganih. Očitno je Reke, ki je pred kratkim prispel sem, je našel v ozadju Reke v eni sami noči 40 gorečih hiš.

V Slovenski Bistrici, na bivši meji med Kranjsko in Istro, je bilo ustrelenih 80 oseb in 6 vasi zažganih. Vas Podun pri Grobniku je bila popolnoma porušena. V Fužini, v Gorskem Kotoru, so Italijani zažgali v zadnjih dneh tri hiše in ognili vse prebivalstvo.

V Sušaku je bil v začetku meseca junija aretiran, obenem s svojih sinom maturantom, dr. Viktor Ružič, bivši ban in minister. Govorili so, da je bil 6 dni pozneje zopet izpuščen, a ta (Dalje na 2. strani.)

UKRAJINSKA JUNAKINJA V AMERIKI

Poročnik Ljudmila Pavlichenko (na sredi), ki je na ruski fronti ustrelila 126 sovražnih vojakov. Pavlichenkova, po narodnosti Ukrajinka in stara 26 let, se sda nahaja v Ameriki kot delegatinja sovjetske mladinske organizacije. Gornja slika jo predstavlja v New Yorku. Na desni je Mihail Rakoci, tajnik ukrajinskega odbora za ruski vojni relief, ki izroča predsednici ameriške ženske divizije za ruski vojni relief, mrs. Ed. C. Carter, ček za \$10.000, kar je prispevala ukrajinska organizacija. Ljudmila Pavlichenko je bila zadnje soboto v Chicagu in sprejeta je bila z velikim navdušenjem.

